

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Partidul Liberal,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către
Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Partidului Liberal cu
privire la încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere,
împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de către Partidul Liberal și a fost menținută hotărârea din 24
ianuarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

constată:

La 03 octombrie 2018, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Partidului Liberal cu privire la încasarea datoriei, a
penalității și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 15 ianuarie 2013, între
Palatul de Cultură a Feroviarilor, filială a ÎS „Calea Ferată din Moldova”, reprezentat
de directorul Boris Ochișor, în calitate de locator și Partidul Liberal, reprezentat de
președintele Mihai Ghimpu, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de
locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013.

A menționat că, obiectul contractului îl constituie transmiterea în posesiune
oneroasă pe termen și folosință, cu plată, fără dreptul de privatizare, a încăperii
amplasate în xxxx, cu suprafața totală de 36,6 m. p., pentru a fi folosite ca spațiu
pentru realizarea acțiunilor în masă din cadrul organizației obștești. Costul de bilanț
fiind de 29 817 lei, conform situației din 01 ianuarie 2013.

A susținut că, termenul contractului de locațiune nr. 2 (6002968) din 15
ianuarie 2013 a fost stabilit pe un an, din momentul autorizării acestuia de către
Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor.

A afirmat că, conform actului de verificare a decontărilor între întreprinderi,
Partidul Liberal datorează ÎS „Calea Ferată din Moldova” suma de 9178,33 de lei
pentru chiria încăperii, care constituie obiectul contractului.

A notat că, până în prezent, Partidul Liberal nu și-a onorat obligațiile
contractuale și, anume, obligațiile prevăzute la pct. 3.2. și 3.3. din contractul de

locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013. În schimb, ÎS „Calea Ferată din Moldova” și-a onorat în totalmente obligațiile sale contractuale, respectând condițiile contractuale și prevederile Codului civil.

A remarcat că, la 22 martie 2018 în adresa Partidului Liberal a fost expediată reclamația nr. H3-4/572 din 16 martie 2018, prin care a fost informat despre neonorarea în termen a obligațiilor contractuale, cu propunerea de a achita în mod benevol datoria acumulată în termen de 7 zile calendaristice din data recepționării reclamației.

A declarat că, reclamația adresată Partidului Liberal a fost recepționată la 22 martie 2018, fapt confirmat prin semnătură. Prin urmare, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a respectat procedura prealabilă de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară.

A solicitat încasarea de la pârât a datoriei în sumă de 9178,33 de lei, a penalității în sumă de 3304,20 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 6778,39 de lei și a taxei de stat în mărime de 577,83 de lei.

Prin hotărârea din 24 ianuarie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea depusă de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” și au fost încasate de la Partidul Liberal în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” suma de 9178,33 de lei, cu titlu de datorie, suma de 3304,20 de lei, cu titlu de penalitate, suma de 6 778,39 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 577,83 de lei, cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

La 21 februarie 2020 Partidul Liberal a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

Prin decizia din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Partidul Liberal și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 24 august 2020 Partidul Liberal a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată.

A menționat că, contrar prevederilor art. 239 CPC, cauza civilă a fost examinată superficial, aplicându-se eronat normele de drept material.

A susținut că, instanța nu a luat în considerare toate aspectele cauzei și, anume, termenul contractului de locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013, care conform pct. 2.2 din contract a fost stabilit pentru perioada de un an din momentul autorizării contractului de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, 12 august 2013 (conform autorizării Ministerului) – 12 august 2014. Or, art. 1279 lit. a) din Codul civil prevede că, locațiunea încetează la expirarea termenului contractului (art. 903 lit. a) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019).

A afirmat că, contractul de locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013 prevede expres modalitatea de prelungire a valabilității acestuia. Astfel, conform pct.5.1. din contract, modificarea clauzelor contractului de locațiune, prelungirea sau rezilierea lui se efectuează cu acordul părților contractante (un astfel de acord nu a

existat), iar conform pct. 6.1. din contract, contractul de locațiune și modificările la acesta sunt valabile numai după înregistrarea lor de către organul abilitat, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (o astfel de înregistrare nu a putut fi identificată).

A relevat că, în această ordine de idei, relațiile dintre ÎS „Calea Ferată din Moldova” și Partidul Liberal sunt finalizate, de jure, din momentul expirării perioadei de valabilitate a contractului, adică 12 august 2014, or, nu există un document confirmativ, înregistrat în modalitatea prevăzută de contract și de legislația în vigoare, care ar proba contrariul.

A notat că, conform actelor de verificare anexate la dosar, achitățile periodice pentru locațiunea acordată în baza contractului menționat au fost efectuate de către Partidul Liberal până la 12 decembrie 2013, excluzând ipoteza prelungirii raporturilor contractuale în mod tacit, prevedere regăsită la art. 1280 alin. (1) din Codul civil (art. 904 alin. (1) din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019).

A declarat că, suma prezentată a fost achitată de către Partidul Liberal în baza unui alt contract de locațiune și, anume, contractul nr. 16 din 29 iunie 2017.

A invocat că, contractul de locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013 are ca obiect locațiunea încăperii cu o suprafață de 36,6 m. p., amplasată în xxxx pentru un termen de un an, iar contractul, în baza căruia a fost efectuată achitarea sumei de 9000 de lei, are ca obiect locațiunea sălii mari a xxxx, pentru petrecerea unei manifestări la 02 iulie 2017, de la ora 10.30 pînă la ora 12.00 și a holului sălii pentru o oră.

A mai invocat că, Partidul Liberal a stat mereu la dispoziția ÎS „Calea Ferată din Moldova” pentru onorarea oricăror obligații contractuale, care existau sau au apărut ulterior între aceștia, iar faptul că, ultima a hotărât să-și revendice drepturile, care îi reveneau în baza contractului de locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013, după expirarea indubitabilă a termenului de prescripție extinctivă, 12 august 2014 (termenul de valabilitate a contractului) – 22 martie 2018 (data expedierii primei reclamații pe marginea acestui caz), impunea respingerea acțiunii pe motiv de tardivitate.

Prin referința depusă la 07 octombrie 2020 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 09 decembrie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 15 ianuarie 2013, între Palatul de Cultură a Feroviarilor, filială a ÎS „Calea Ferată din Moldova”, reprezentat de directorul Boris Ochișor, în calitate de locator și Partidul Liberal, reprezentat de președintele Mihai Ghimpu, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de locațiune nr. 2 (6002968) din 15 ianuarie 2013.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a solicitat încasarea de la Partidul Liberal a datoriei în sumă de 9178,33 de lei, a penalității în sumă de 3304,20 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 6778,39 de lei și a taxei de stat în mărime de 577,83 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasând de la Partidul Liberal în beneficiul ÎS „Calea Ferată din Moldova” suma de 9178,33 de lei, cu titlu de datorie, suma de 3304,20 de lei, cu titlu de penalitate, suma de 6 778,39 de lei, cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 577,83 de lei, cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Partidul Liberal, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile legale aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 186¹ alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.

Din materialele dosarului rezultă că, la 24 octombrie 2018 Partidul Liberal din RM a înaintat excepție de tardivitate, prin care a solicitat admiterea acesteia și respingerea acțiunii ca fiind tardivă.

Prima instanță, însă, contrar art. 186¹ alin. (5) CPC, respingând excepția de tardivitate, nu a emis o încheiere motivată, invocând doar în procesul-verbal al ședinței de judecată din 12 noiembrie 2019 că, se respinge excepția de tardivitate, deoarece din materialele prezentate de către reprezentantul ÎS „Calea Ferată din Moldova” urmează că, Partidul Liberal, la 04 iulie 2017, a achitat o parte din suma

datorată în mărime de 9000 de lei, fapt care duce la întreruperea cursului prescripției extinctive (f. d. 68).

Ulterior, Partidul Liberal, declarând apel, a invocat că, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cererea de chemare în judecată cu omiterea termenului de prescripție, deoarece conform ordinului de plată nr. 108 din 04 iulie 2017, suma de 9000 de lei a fost achitată de către Partidul Liberal în baza unui alt contract de locațiune, încheiat cu ÎS „Calea Ferată din Moldova” și, anume, contractul de locațiune nr. 16 din 29 iunie 2017 (f. d. 66).

Instanța de apel, însă, nu a verificat și nu s-a pronunțat asupra acestui argument. Or, în conformitate cu art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție mai reține că, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (speța Fomin contra Moldovei, hotărârea CEDO din 11 octombrie 2011).

Pe cale de consecință, erorile comise de instanța de apel nu pot fi corectate de instanța de recurs, motiv pentru care în speță se impune rejudecarea cauzei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că, erorile judiciare în cauză nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Partidul Liberal.

Se casează integral decizia din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” împotriva Partidului Liberal cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic